

Bp, 2007. január 5.

Kövér László képviselő úrnak,
a Fidesz elnökhelyettesének
Bp
Képviselői Irodaház

Kedves Kövér László!

Az úr elhagyását és a bizalmaskodó megszólítást ne vegye tiszteletlenségnek; az én szememben Ön még mindig az a bördzsekis, bajszos, hosszú hajú srác, aki az ellenzéki kerekasztal fideszes tagjaként külsejében olyan odanem-illőként, cinikus mosollyal és pimaszul vitázott az MSzMP-sekkel (ha jól emlékszem, Pozsgai egyszer rendre is utasította). Továbbá: mondanivalómhoz e „hangütés” talán jobban utat talál.

Még mindig bevezetőként: bár krónikus levélíró vagyok, vezető politikusoknak még sosem írtam levelet, mert úgy gondolom, hogy azért ők a vezető politikusok, és nem én, mert ők jobban átlátják az adott helyzetet, és ha nem úgy cselekszenek, ahogy szerintem kellene nekik, akkor bizonyára vagy más az értékrendjük, a motivációjuk, mint az enyém, vagy jobban informáltak, mint én. Azaz: felesleges, újat úgysem mondhatok nekik. Most viszont egy ideje kétségeim vannak: talán mégsem olyan okosak a Fidesz-fiúk, mint amilyenek hittem őket?

És végül: e levelet azért Önnek címzem, mert úgy látom, hogy O.V. mellett a Fidesznek csak egy-két autonóm, meghatározó személyisége van: Kövér László és Áder János. (Bizonyára vannak még más autonóm személyek is a vezetésben, de ők nem meghatározók.) Áder viszont gyakori szószólója azoknak a nézeteknek, melyeket az alábbiakban kritizálok, tehát maradt Ön (aki ugyan kevesebbet szerepel, de nyilván ugyanúgy gondolkodik – de talán egy szemernyivel rugalmasabb).

1998 és 2002 között dagadozott a mellem a büszkeségtől: O.V.-t Kossuth-Széchenyi-Deák kaliberű politikusnak tartottam, Matolcsyt gazdaságpolitikai zseninek. Boldog voltam, hogy ezek a fideszes fiúk visszaadják Magyarország önbecsülését és értenek a gazdasághoz is. Most viszont úgy látom, hogy *van ennek az országnak egy végtelenül aljas, hazaáruló, kozmopolita kormánya és két kormánypártja, és egy ostoba, a végletekig demagóg, hebehurgya nemzeti ellenzéke*. Hadd soroljak fel néhány esetet, érvet az utóbbira (az állítás első felét nyilvánvalóan nem kell bizonyítani).

Az objektív szemlélő szemében a Fidesz hiteltelenné vált:

- Kezdődött ez a 2002-es vereség első fordulójában, amikor a Fidesz – még kormányon – elkezdte megvalósítani az ellenzék választási ígéreteit (a béremeléseket). Holott azt kellett volna mondania, hogy ezek megalapozatlan ígéretet, felborítják az áht egyensúlyát, mi ehhez nem asszisztálunk.
- A kritikus szemlélő arra is emlékezik, hogy a Fidesz megszavazta a Medgyessy kormány 100-napos programját, gyakorlatilag a „jóléti rendszerváltozást” – amely a jelenlegi egyensúlytalanság kezdetét jelentette.
- A Fidesz máig adós választási ígéreteinek megmagyarázásával. Hogyan adott volna lehetőséget a szocialisták által tönkretett gazdaság a 14. havi nyugdíjra? Nem meggyőző az intézkedésnek a negyedik év végére tétele, és az sem, hogy a sikeresebb

gazdaságpolitika tette volna lehetővé; vagy hogyan került volna el a gázárak emelését... De ha ebben Önök biztosak, akkor sokkal hathatósabban kellene mellette érvelni, és érezni kellene az ezen ígéretekkel szembeni ösztársadalmi kételyt.

Néhány példa a demagógiára:

- Az értelmes választópolgár (és ebből nem is olyan kevés van, mint gondolják) tudja, hogy a szocialista-liberális kormány azáltal okozta a hiányt és az eladósodás mértéktelen növekedését, hogy túlzásba vitte a bér- és nyugdíjemeléseket és nem vetett gátat a tb-alapokból – többnyire automatikusan – kiáramló juttatásoknak. Ezek után tömény demagógia az az állítás, hogy a kormány „velünk akarja megfizettetni rossz gazdaságpolitikája árát”. Mert egyrészt ki más fizetné meg bármilyen rossz gazdaságpolitika árát, mint a választópolgárok, másrészt az adott esetben a „rossz gazdaságpolitika” azt jelenti, hogy az állampolgárok a gazdaság lehetőségeihez képest túl jól éltek, és akkor teljesen nyilvánvaló, hogy annak árát ők kell megfizessék.
- A követelés, hogy „számoljanak el a zsebetett pénzzel”, vagy hogy mire költötték az adósságot, a fentiek ismeretében ócska demagógia.
- A „rosszabbul élünk” szlógén már elcsépelet példa. Ha akkor nem lett volna elegendő a statisztikai bizonyíték annak cáfolatára, utólag mindenki előtt nyilvánvalóvá vált a tarthatatlansága: azért vagyunk bajban, mert túl jól éltünk.

Persze van ennek az ügynek egy intelligensebb magyarázata is: gondolhatjuk úgy, hogy sem a megemelt bérek és nyugdíjak, sem a tb-kifizetések nem magasak, hanem a foglalkoztatás alacsony, a tb díjak és adók beszedése nem hatékony és a gazdaság teljesítőképessége alacsony. Tehát ezeken kellene javítani, és akkor nem lenne ekkora a baj. Lehet, hogy a Fidesz ezt részben így gondolja. De akkor vezetői miért nem ezt mondják, vagy miért nem mondják elégszer ezt ... A mindennapok során a fenti ostoba demagóg érvelést hallani lépten-nyomon, ez utóbbira csak elvétve történnek utalások.¹

A demagógia, a meggondolatlan és felelőtlen példa az a törekvés, hogy népszavazással és más módon beakémszerítsék a kormányt választási ígéretei betartásába. Ez a józan ész minden határát túllépi: valószínűleg a legostobább szavazó is tisztában van vele, hogy ha a fő probléma a túl nagy áht-hiány, akkor nincs lehetőség a megalapozatlan választási ígérek betartására. Abszolút felesleges ily módon megpróbálni bizonyítani, hogy a kormány választási ígéretei hazugak voltak, hiszen a választó azt e nélkül is tudta, már akkor, és azonnal kapcsol: ha a kormánypártok választási ígéretei ennyire megalapozatlanok voltak, akkor minek minősíthetők a Fideszéi? Akkor mi volt a Fidesz „rosszabbul élünk” kampánya, és mik voltak a szocialistákét túlszárnyaló választási ígéretei???

Arról nem is beszélve, hogy ez egy tipikus, országrontó kezdeményezés, a „minél rosszabb annál jobb” jegyében. Higgyék el, ezt nagyon sok nemzeti-oldali polgárnak nehéz lenyelnie. Az az érzésem, hogy ha egyáltalán lesz is ebből a népszavazásból valami, az inkább a Fidesz vereségével fog járni, mert a választók jelentős része belátja, hogy most már nem az a kérdés, hogy hazudott-e a kormány, hanem mit lehet az adott helyzetben csinálni.

---

¹ Nem akarom homokba dugni a fejem, erről a kérdéstről vita folyik. Egyes közgazdászok azt mondják, hogy főleg a „meggondolatlan” forintleértékelések okozzák az eladósodás növekedését (a dráguló importon keresztül), nem az általam említett problémák. Ezzel egyfelől nem értek egyet, másfelől – még ha részben igazuk is lenne -, a közkiadások szinte feltartóztathatatlan növekedése az előbbiektől függetlenül is súlyos egyensúlybontó válságtényező.

Hebehurgyaság:

Nincs a Fidesz vezetésében annyi józan ember, aki vissza tudja tartani Viktort a hajmeresztő rögtönzéseitől? Ultimátumot szabni a Parlamentnek kikényszerítő erő nélkül? Ki-be vonulgatni esetleg éveken át? Felhívni a polgárokat valamiféle karta aláírására, melyről egy hét elteltével már mindenki hallgat? Nem a sokadik, de már a második lépést sem látják előre? Nincs valaki, aki megmagyarázta volna neki, hogy ha semmit sem csinál az öszödi beszéd után, csak elegánsan elítéli a hazudozót, majd nyugodtan, karbatett kézzel ül és vár, és mosolyog, amint az kínlódik, már el is felejtették volna, hogy volt egy Gyurcsány Ferenc nevű miniszterelnök?

Az öszödi beszéd elemi felháborodást váltott ki és óriási lendületet adott az ellenzéknek (meg is nyertük az önkormányzati választásokat). De ez idővel magától értetődően kifulladás, és a választópolgárok azt mondják: a Fidesz a választási ígéreteivel meg még nagyobb hazudott...

A stabilizációs kényszerhelyzet negligálása:

Hajmeresztő, hogy a Fidesz minden stabilizációs intézkedést vissza akar (akart) vonatni. Ez is teljesen hiteltelenné teszi a pártot. Ha igaz az, hogy a szocialisták és az SzDSz tönkretette az országot, és botránnyosan magas a hiány és az eladósodás, akkor a stabilizálás nem kerülhető el. A felelősség megállapítása nem odázhatja el a stabilizáció szükségességét. Hiba volt összekapcsolni a stabilizációs kényszert a felelősség megállapításával és a kormány megbuktatásának kísérletével. (Hiába érvelt annyira O.V. a felelősség megállapításának szükségessége mellett; abból még nem következik a parlamenti többség által támogatott kormány bukása.)

Inkább azt kellett volna sokkal nagyobb nyomatékkal kifejteni, hogy a Fidesz belső piacot élénkítő, hazai kkv-kat támogató, bankok és multik profitját, kedvezményeit megnyirbáló, a bérterheket csökkentő, foglalkoztatásnövelő gazdaságpolitikája nem követelt volna drasztikus lépéseket a jóléti szektorban, a stabilizálás sokkal kisebb áldozatokat igényelt volna.

De már csak merő taktikai érdekből sem kellett volna minden stabilizációs intézkedés visszavonását követelni, hiszen ha mégis megbukott volna a kormány, és egy szakértői – vagy ne adj’ isten, fideszes – kormány került volna hatalomra, rögvest a hiteltelenség kátyújába ragadt volna.

Reformellenesség:

Közismert, hogy

- az egészségügyi rendszerben nagy a pazarlás, túl sok a kórházi ágy, sok a visszaélés; de ha valaki ezekről semmit nem tud, már csak a hálapénz rendszerré válása miatt sem hiszi el, hogy ott minden rendben van; vagy elég, ha csak eszébe jut, hogy Mikola egészségügyi miniszterként milyen hevesen vitázott a szektor reformjáért... (most pedig azt szajkózza, hogy tönkretesznek egy jól működő rendszert... ez sem használ a hitelességnek);
- a gyógyszerellátás és a betegellátás költségei (az előregedés és a gyógyszerek és orvosi műszaki berendezések, technológiák terén megvalósuló fantasztikusan gyors fejlődés miatt) minden országban hajlamosak az egekig nőni és szinte kezelhetetlenek;
- az alacsony gázárak – különösen ha az oroszok azt időnként meg-meg emelgetik – tarthatatlanok;

- a felsőoktatás a legtöbb gazdag országban sem ingyenes; költségeit már Németország és Ausztria sem képes viselni (emellett – egyetemi oktatóként – jól tudom, hogy a továbbvagy nem tovább-tanulás nem a családok anyagi helyzetén múlik!);
- az előregedő lakosság nyugdíjainak fedezete minden nyugat-európai országban az egyik legsúlyosabb probléma, mely az idő múlásával egyre „fokozódik”.

Örülni kellene, hogy a sors úgy hozta, hogy nem egy Fidesz-kormánynak, hanem ezeknek a szerencsétleneknek kell most ezekkel a problémákkal valamit kezdeni, mert a helyzet belekényszeríti őket. Hajmeresztő (ismétlem megint e szót), hogy a Fidesz minden reformlépést elutasít. Ez aztán a tömény demagógia! A reformok ugyanis egy mégoly sikeres fideszes gazdaságpolitika mellett sem lennének elodázhatók!

Szerintem el kellett volna (el kellene) ismerni, hogy bizonyos reformlépésekre mindenképpen szükség van. És rámutatni arra, hogy a Fidesz mit csinálna másképpen. (Az pl. meggyőző volt, amikor Viktor annak idején a villamosenergiá-szolgáltatók 23%-os profitjából ígért meg 10%-os árcsökkentést.)

A kormánybuktatás ábrándja:

Jól érzékelhető, hogy az öszödi beszéd óta a Fidesz minden lépését a kormánybuktatás motiválta, és abban a hitben élt, hogy ez valóságos „opció”. De miért kell mindent egy lapra föltenni? Egy politikai párt miért nem dolgoz ki taktikai változatokat és miért nem igazítja politikáját folyamatosan a változó körülményekhez? Ez nem futballmeccs, ahol 90 perc alatt kell kicsikarni az eredményt, és utána mehetünk a zuhanyozóba. Itt a játék éveken át húzódik, és miközben játszunk, élnünk kell az életünket: dolgozni, gyerekeket nevelni, meg szórakozni. A játék maga az élet, életünkéből viszont ne csináljunk játékot! Amit a Fidesz csinál, az felelőtlenség, a nemzeti oldal lehetőségeinek eljátszása. (Ez a felelőtlenség természetesen csak relatív a kormány felelőtlenségéhez képest.)

Utólag hitelteleníteni a parlamenti választásokat, felvetni a kormány legitimitásának kérdését nem meggyőző. Akkor kellett volna azt mondani, hogy ha a kormány nem hozza nyilvánosságra a költségvetési adatokat, akkor nem járulunk hozzá a választások megtartásához, és presszionálni kellett volna erre a köztársasági elnököt.² Az pedig, hogy a választásokon győztes pártok nem tartják be ígéreteiket, sajnos, még belefér a demokrácia játékszabályaiba.

xxx

Végül engedje meg, hogy tegyek néhány értékelő-összegző jellegű megállapítást.

1. A demagógia kezdete: a 2002-es sokkoló vereség

Úgy látom, hogy a szálak a 2002-es vereséghez vezetnek vissza. Valóban, szinte érthetetlen volt, hogy négy év sikeres kormányzás után (és nyilvánvalóan az a négy év volt az elmúlt 16 év legsikeresebb periódusa), hogy történhetett az meg. A felszínen úgy tűnt, hogy az MSZP gátlástalan demagógiával és mocskolódó választási kampánnyal kerekedett felül, erős médiafölény segítségével. Ekkor kaphatta a Fidesz a sokkot, melyet azóta sem hevert ki. Szemmel láthatólag azt a következtetést vont le, hogy a sok baromnak nem az eredmények

² A Fidesz ezt azért nem tette, mert – gondolom – arra számított, hogy úgyis megnyeri a választásokat. Utólag viszont nem logikus az érvelés.

és a tények számítanak, hanem az, hogy mit harsognak a fülükbe. És ettől kezdve vált politikájának alapjává a gátlástalan, ha lehet, még az ellenfelét is túlszárnyaló demagógia. (Ha ez kell a népnek, hát megkapja.)

Azt hiszem, ez téves következtetés volt; mert mit bizonyít az újabb választási vereség, ha nem ezt: az ellenfelét felülmúló demagógia sem volt elég a győzelemhez.³ Kétségtelen, hogy az MSZP demagógiája és hazugságai hozzájárultak a 2002-es eredményhez, de én a fő okot másban látom.

2. A kádárizmus, a kádári évek hibás, megoldatlan értékelése

Nevezetesen abban, hogy a Fidesz – szerintem – máig nem tud mit kezdeni a kádári örökséggel, és még 16 évvel a rendszerváltás után is hibásan értékeli azt. A gyakori, visszavisszatérő kommunisztázás, diktatúrázás, büntudatkeltés a diktatúrával szembeni ellenállás elmaradása miatt elhibázott politika. Meggyőződésem, hogy ha a Fidesz a 2002-es választási kampányban nem elevenítette volna fel a kommunisztázást, és ha Viktor csak két mondatot mond arról, hogy „senkit nem tekintünk a diktatúra szekértolójának csupán azért, mert a Kádár-korszakban élt és próbált boldogulni”, fölényesen megnyerte volna a választást.

Önöknek újra kellene értékelniük a Kádár-rendszerről vallott nézeteiket, mert meggyőződésem szerint azok hibásak, valamint azért, mert ez nem csupán történelmi kérdés; mindaddig döntően befolyásolni fogja a választási eredményeket, amíg az illető generációk ki nem halnak. A 2002-es vereség után történt egy korrekciós kísérlet: az azt követő rendezvényeken elhangzottak azok a mondatok O.V. szájából, melyeket hiányoltam, sőt, átmenetileg Pozsgait is bevették a csapatba, de aztán mindez feledésbe merült, és a 2006-os kampányban már megint elkezdődött a kommunisztázás.⁴

Szétfeszítené egy levél kereteit, ha most ezt a kérdést részletesen ki akarnám fejteni. Mindenesre, mint volt Kelet-Európa-kutatótól, aki 20 évig foglalkozott e témákkal az Akadémia Világgazdasági Kutatóintézetében, kérem, hallgasson meg néhány tézisszerű megállapítást:

- Megengedhetetlen felületesség a szocializmust és kommunizmust összekeverni egymással; a 70-es és 80-as években Magyarországon reformszocializmus, és nem kommunizmus volt. Ez elsősorban a gazdaságra vonatkozó kategória, de a politikában és a társadalomban is markánsan szétválasztható a két képlet. Érzékeltetésül: hasonlítsuk össze a Rákosi rendszert a Kádár-rendszer utolsó két évtizedével, vagy Romániát és Magyarországot a nyolcvanas években.
- A gyakori büntudatkeltés, a társadalom ostromozása, amiért évtizedeken át eltúrta a diktatúrát, teljesen megalapozatlan és diszfunkcionális. Az átlagembertől nem várható el, hogy partizánként vagy disszidensként élje le az életét. Az átlagember nem hibáztatható azért, mert úgy hozta a sors, hogy neki egypártrendszerben kellett élnie. Sőt, még azért sem érheti szemrehányás, ha ebben a rendszerben jól érezte magát. (Különösen amikor azt látta, hogy az ő barakkja sokkal vidámabb a többinél.) A 800 ezer párttag nem 800 ezer kommunisztát jelentett. Magyarországon legfeljebb annyi kommunista volt (és van), ahányan a rendszerváltás után Thürmer Gyula pártjába átléptek.
- Az újabbkeletű *posztkommunista elitezés* ugyan jól hangzik, de szerintem megint csak félrevezető kategória. Először is, aki a rendszerváltás lehetőségeit kihasználó

³ Bizonyára a demagógiának is van optimuma, és itt most túladagolás történt.

⁴ Az újabb vereséget – sok más ok mellett – szerintem főként az okozta, hogy Viktor csúnyán alulmaradt a páros vitában, és így a bizonytalankodók köréből a Fidesz nem kapta meg a szükséges szavazatokat.

odahagyott csapat-papot (azaz korábban vallott eszméit), az nem a piacgazdaságba befurakodott kommunista, hanem annak idején a pártvezetésbe befurakodott karrierista volt. Azaz csupán azért lett annak idején kommunista, hogy érvényesülhessen, de valójában ez az igazi terepe, a mostani. Fogasabb kérdés, hogy a korábbi „kommunisták” nem hoznak-e magukkal olyan módszereket és eszközöket, nem alkotnak-e olyan érdekközösséget, amely veszélyezteti a piacgazdaságot és a demokráciát. (A sorozatos brüsszeli hazudozás és a rendőrség felhasználása az ellenzéki tüntetők ellen elgondolkodtató fejlemények.) De mégis, erre az a válaszom, hogy a piacgazdaságban és a demokráciában nincs csalás, félrevezetés, korrupció és hazugság? Eme erkölcsi fogyatékoságok csak a „kommunistákra” lennének jellemzőek? Aki így gondolkodik, az nem demokrata, hanem jámbor idealista (vagy idióta).⁵ A „posztkommunista elit” szerintem akkor lenne veszélyes a piacgazdaságra és a demokráciára, ha az egypártrendszer és a tervgazdaságot akarná visszaállítani. De ugyan minek? Eszük ágában sincs! Most sokkal jobban boldogulnak! Az elvesztett politikai hegemoniáért bőven kárpótolja őket a gazdasági hatalom, még akkor is, ha ellenzékben vannak.

3. A közvélemény, a közhangulat nem kellő ismerete és kommunikációs hiányosságok

Az a gyakori benyomásom, hogy a Fidesz döntéshozói vagy nem ismerik eléggé a közvéleményt az egyes ügyekről, vagy ha ismerik is, nem veszik kellően figyelembe. Vagy nem rendelik meg azokat a közvéleménykutatásokat, melyekre szükségük lenne. Példáim az előbbi témával lesznek kapcsolatosak.

Én úgy érzékelem, tapasztalom és olvasom, hogy a rendszerváltás előtt is élt és dolgozott lakosságnak legalább az 1/3-a visszasírja a Kádár-rendszert: amikor volt biztos állása, jobb volt a közbiztonság és nem volt hangos az ország a politikusok veszekedéséről. (A 2002-es megdöbbentő választási vereség után egy lengyel szociológus a magyarokat „Kádár népének” nevezte.) Ezek az emberek nem mérlegelik, hogy de viszont nem érvényesülhettek átlagon felüli képességeik, vagy vállalkozókészségük, hiszen ők átlagemberek. Azt sem bánják, hogy akkor nem fejthették ki szabadon politikai nézeteiket, vagy nem vehettek drága nyugati autókat, mert nem volt rá igényük, illetve pénzük.

Magyarországon az az abszurd helyzet állt elő, hogy miközben e fenti rétegek érdekképviseletét „objektíven” a Fidesz látja el, ők mégis MSZP-hívők, mert képtelenek arra, hogy levonják a következtetést, mi származik rájuk nézve a két irányzat gazdaságpolitikájából, a két párt retorikájából viszont eljut a fülükbe a Fidesz kommunisztázása, és tudják, hogy a Fidesz volt az egyik rendszerváltó erő, mely számukra e kedvezőtlen életfordulatot okozta.

Döntő hibának tartom, hogy – legalább is így tűnik – a Fidesznek nincs, vagy nem jó a stratégiája a nem-törzsszavazók megnyerésére. Ez nem csak a kádári egyharmad vonatkozásában áll fenn, hanem – úgy tapasztalom – a „semleges” értelmiség és polgárság esetében is. Márpedig az most már napnál világosabb, hogy nélkülük, csak a biztos szavazókkal, nem lehet választást nyerni.

Még a kommunikációnál maradva: ez a Szíjjártó gyerek arra kiválóan alkalmas, hogy azt szajkózza, amit elmondanak neki. De hogy lehet egy egyéniség, intellektuális erő és szemmel

---

⁵ Eszem ágában sincs egyenlőségjelet tenni egyfelől piacgazdaság és demokrácia, másfelől tervgazdaság és egypártrendszer közé. De ne is idealizáljuk a piacgazdaságot és a demokráciát.

láthatóan önállóság nélküli politikus a párt szóvivője? Nem luxus ez? Ekkora előnyt adni az ellenfélnek?

4. Viktor és a pártdemokrácia (hiánya)

Nem azért, mert a liberális-kozmpopolita sajtó lépten-nyomon azt írja-mondja, de valóban úgy látszik, hogy a Fideszen belül súlyos gondok vannak a demokráciával. Először is, a Fidesz elnöki széke hitbizomány lenne? Viktornak a második választási vereség után annak rendje s módja szerint le kellett volna mondania. (Viszolyogtató volt az a kijelentése, hogy csak akkor vállalja el az elnökséget, ha legalább 70%-ot kap.) A fideszes polgármesterek tagozata feletti parancsnoklás is megütközést keltett. A Kósa elnöki jelölésével kapcsolatos kijelentése pedig, amikor már a politikai illem formáit is mellőzte, egyenesen brutális volt.

Viktor azzal utasítja el a tárgyalást a kormánnyal, hogy az MSzP nem demokrata, az a kormány nem demokrata, amely összevereti a tüntető állampolgárokat. Ez igaz, de mennyivel demokratább az a párt, amelyen belül hiányzik a demokrácia? (Nekem úgy tűnik, hogy jelenleg a szocialista párt még akkor is demokratább, ha Gyurcsányt választják meg elnöknek.)

Sikeres politikusok életük során többféle funkciót betöltenek, vándorolnak az egyes tárcák között, az sem ritka, hogy miniszterelnökből, pártelnökből visszavedlenek miniszterré, majd újból a csúcsra kerülnek, stb. (Lásd pl. az olaszoknál, mondjuk Andreottit, vagy a skandinávoknál, mondjuk Brundtlandot.) Viktor még mindig viszonylag fiatal, és ha egy időre háttérbe húzódná, az csak a javát szolgálná; erőt gyűjthetne későbbi feladatokhoz, bölcsebb, nyugodtabb, tapasztaltabb lehetne. Rossz az az alternatíva, mely szerint a győzelem, vagy a politikai megsemmisülés vár rá. Erre a helyzetre Önöknek, a többi vezetőnek kellene elfogadható megoldást kidolgozni. De ha a helyén marad, vagy ha nem alakul ki a Fideszben egy kollektív döntéshozatali mechanizmus, akkor most sokkal többet árt, mint használ.

x

Biztos vagyok benne, hogy a Fidesz nem engedheti meg magának ezt az összeszámlálhatatlanul sok melléfogást és hibát. Törzstámogatói nyilván ezek után is rá fognak szavazni (mint ahogy én is és a magamfajta is), de már többszörösen bebizonyosodott, hogy ez nem elég. A győzelemhez az ingadozók jelentős részének a megnyerése is kell. Márpedig az ingadozókat ezzel a politikával a Fidesz nem fogja megnyerni, inkább eliasztja.

Abban a reményben, hogy a Fidesz újból a nemzeti oldal álmát megvalósító párt lesz, s általa újból képesek leszünk hazánk sorsát kezünkbe venni,

Tisztelettel üdvözlí:

Kiss Károly
egy. docens
1025 Bp, Utas u. 5.

Utóirat 2011-ből: → → →

Újraolvasva e levelet, nem érzem, hogy bármit is vissza kellene vonnom. A 2010-es választásokat nem a Fidesz nyerte meg, hanem az MSzP és az SzDSz vesztette el. 2010-re már

csak egy kormányzóképes erő maradt a porondon. Azt viszont el kell ismerni, hogy a „programtalanság” mögött igen jól átgondolt, jól kidolgozott és a megvalósításkor bombaerővel robbanó tervek álltak.